

TILPASSET OPPLÆRING

Tilpasset opplæring (TPO) er et grunnleggende prinsipp i norsk skole, som gjelder for alle elever, lærlinger, lære kandidater og voksne. Tilpasset opplæring er et virkemiddel for at alle skal oppleve økt læringsutbytte. Det er ingen individuell rett, men skal skje gjennom variasjon og tilpasninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet. Dette er fastsatt i Opplæringslovens §1-3, som sier at "Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidaten." Tilpasset opplæring er de tiltakene som skolen setter inn for å sikre at alle elevene får best mulig utbytte av den ordinære opplæringen.

[Utdanningsdirektoratet \(UDIR\) om tilpasset opplæring](#)

Barn med stort læringspotensial

Evnerike barn/Barn med stort læringspotensial opplever en del ganger en skolehverdag som ikke møter deres faglige nivå og deres raske innlæringstakt. Dette bunner i hovedsak i at elevgruppen i flere tiår har vært "glemt" i Norge. Både fordi verken lærere eller skoleledere har lært stort om disse barna i sin utdanning, og fordi myten om at «de smarteste klarer seg alltid» har hatt sterk rot i norsk skole. Skolen kan ha et bilde av den "flinke eleven", men når barna ikke agerer i henhold til "flinkmalen", vil de ofte gå under radaren. De vil snarere kunne bli en kilde til uro enn en ressurs i klasserommet. Selv om elever med stort læringspotensial har fått mer oppmerksomhet i skolen de senere årene, opplever vi stadig at skolene ikke tilpasser undervisningen godt til denne elevgruppen.

Mer å hente

Jøsendalutvalget gjorde et stort arbeid med å se på hvordan skolene bør jobbe med tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial.

Resultatet kom med NOU 2016: 14 [Mer å hente - Bedre læring for elever med stort læringspotensial](#).

LB, Kunnskapsdepartementet og tilpasset opplæring

Helt fra Lykkelige barns oppstart i 2007 har vi fått mange tilbakemeldinger fra medlemmer og andre som fortalte at de ikke nådde frem til skolen når de tok kontakt for å få større faglige utfordringer for sitt barn. Derfor sendte vi i Lykkelige Barn i 2008 en henvendelse til Kunnskapsdepartementet for å få utdypet hva sentrale myndigheter mener om tilpasset opplæring for denne elevgruppen. Er dette også noe evnerike elever skal ha, lurte vi på.

Svaret fra Kunnskapsdepartementet kom vinteren 2009:

Innspill fra foreningen Lykkelige Barn

Det vises til e-post med vedlegg sendt 17. november 2008 til statsminister Jens Stoltenberg. Statsministerens kontor har bedt Kunnskapsdepartementet svare på e-posten. Vi beklager sterkt at henvendelsen ikke er besvart tidligere.

Foreningen Lykkelige Barn ønsker en avklaring på om begavede barn har rett til tilpasset opplæring etter Opplæringsloven.

Alle elever skal få tilpasset opplæring, også elever som lærer fort og har et høyt kunnskapsnivå. Her har skolene et ansvar for å utnytte de mulighetene som finnes for å gi også de mest begavede barna intellektuelt utfordrende oppgaver. Det er lov å gi spesielle tilbud til spesielt flinke elever, når dette er nødvendig for at de skal få tilstrekkelig utbytte av opplæringen.

Det fremgår av opplæringsloven § 1-3 at opplæringen skal tilpasses elevenes evner og forutsetninger. Dette gjelder også faglig sterke elever. Lærerne og skolene må sørge for at alle elever får utfordringer og noe å strekke seg mot. I forbindelse med innføring av Kunnskapsløftet ble det innført en regel om at inntil 25 prosent av timene i et fag kan omdisponeres til andre fag dersom dette vil bedre den totale måloppnåelsen. Denne regelen kan benyttes slik at begavede barn kan fordype seg mer i fag de har spesielle ferdigheter i. Det er viktig at skolene benytter seg av den fleksibiliteten som ligger i regelverket.

I tillegg har elever på ungdomstrinnet som har tilstrekkelig kompetanse til å følge opplæringen i ett eller flere fag på videregående nivå, mulighet til dette etter § 1-14 i forskrift til opplæringsloven.

Vi takker for konstruktiv innspill som kan være til nytte i det videre arbeidet med å skape en god og tilpasset opplæring for alle elever.

Med hilsen

Hege Johansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Magnhild Løvehaug
seniorrådgiver